

Nieuwjaarstoespraak burgemeester Wouter de Jong

8 januari 2015

Dames en heren, jongens en meisjes,

Heel hartelijk welkom op de nieuwjaarsbijeenkomst van de gemeente Houten, hier in het gemeentehuis. Of moet ik al zeggen: 'huis van de stad'? Mooi om te zien dat u met zovelen bent gekomen om elkaar de hand te drukken en alle goeds toe te wensen voor het nieuwe jaar.

In het bijzonder een hartelijk woord van welkom, namens ons allemaal, aan de nieuwe inwoners van onze gemeente die vanavond aanwezig zijn. Ik hoop dat u zich al wat thuis voelt in Houten en dat deze bijeenkomst daaraan bijdraagt.

Ook een speciaal welkom voor degenen onder u die erbij waren op de Dag van de Toekomst, 29 november jongstleden. U hebt ons geholpen een koers te zoeken voor onze toekomstvisie en u hebt met uw bijdragen en ideeën laten zien dat Houten een krachtige samenleving kent. Een samenleving die ook onafhankelijk van overheidsbijdragen tot veel moois in staat is. Ik kom straks nog even terug op de Dag van de Toekomst. Maar voor nu: fijn dat u er bent, u allemaal.

Dames en heren,

2015 ligt voor ons. Wat zal dit jaar ons brengen? We leven in een onzekere, ook instabiele wereld waar verontrustende ontwikkelingen plaatsvinden.

In het afgelopen jaar werd ons land geschokt door het neerschieten van de MH17. Dat kwam voor velen in ons kleine land, en óók voor ons in Houten, dichtbij. Bij de Hervormde kerk op de Brink in Schalkwijk ligt Ithamar Avnon begraven, een van de slachtoffers van de vliegramp. Zijn ouders wonen in Schalkwijk. Ons hele volk leefde en leeft mee met de nabestaanden. Met de aanslag op de MH17 drong het conflict in Oekraïne zo onze veilige leefwereld binnen. De gevolgen van dat conflict

ervaren we dagelijks in de toegenomen spanning tussen Rusland en het Westen.

De opkomst van IS en de dreiging van terreur binnen de grenzen van Europa verontrust ons allemaal. De afschuwelijke aanslag gisteren in Parijs is een rechtstreekse aanval op westerse democratische waarden als vrijheid van meningsuiting. Zojuist om 18.00 uur zijn we bij elkaar geweest om daar aandacht aan te schenken en stil te zijn met elkaar. Ik vind het belangrijk te laten zien dat we vastberaden staan voor de kernwaarden van onze samenleving als veiligheid, vrijheid, verdraagzaamheid en persoonlijke ontwikkeling. Dat we ons niet angstig laten maken en tegelijk onze houding ook niet door haat- en wraakgevoelens laten bepalen. Onze gedachten zijn bij de betrokkenen in Parijs...

De gevolgen van conflicten in Afrika, Azië en het Midden-Oosten bereiken op verschillende wijzen ook ons continent en ons land. Volgens de Verenigde Naties zijn er sinds de Tweede Wereldoorlog nog nooit zoveel vluchtelingen geweest als op dit moment. Het gaat echt om vele miljoenen die van huis en haard zijn verdreven. Vaak wanhopig op zoek naar wegen om te overleven. Denk maar aan de hartverscheurende drama's die zich op de Middellandse Zee afspelen. Wat is onze reactie hierop? Trekken we ons terug in onze relatief veilige cocon? Of openen we onze ogen en harten voor mensen in nood?

Zoals vele gemeenten is ook Houten eind vorig jaar benaderd door het Centraal Opvangorgaan Asielzoekers. Het COA heeft ons verzocht mee te denken over opvangmogelijkheden voor vluchtelingen. Ik ben geneigd daar positief op te reageren.

Houten heeft een goede en warme reputatie als het gaat om de huisvesting en begeleiding van statushouders, asielzoekers met een verblijfsvergunning. Onze samenleving is betrokken en saamhorig, we hebben goede voorzieningen. Wellicht is er ook in onze gemeente een geschikte en gedragen locatie voor de opvang van asielzoekers. . Uiteraard is het belangrijk en noodzakelijk dat daar politiek en maatschappelijk draagvlak voor bestaat. We gaan het de komende tijd ontdekken.

Dames en heren,

2014 kende een voorzichtig herstel van de economie. De huizenmarkt trekt weer wat aan, het consumentenvertrouwen neemt toe. Kortom er is een beetje licht aan de horizon, maar het vergt ook nog wel wat uithoudingsvermogen. Het aflossen van schulden, zakelijk en privé, kost nu eenmaal tijd. Er wordt versneld afgelost, er wordt veel meer gespaard. Dat gaat allemaal nog niet in de vorm van bestedingen de economie in, maar maakt die in de basis wel gezonder! Voor individuele ondernemers en huishoudens kan dat overigens een schrale troost zijn, dat besef ik terdege.

De nu bekende ontslagrondes betekenen weer 100.000 banen minder. Als je een paar jaar WWV hebt gehad, kom je nu misschien in de bijstand. Heb je als zzp'er of MKB'er het tot nu toe steeds kunnen redden, misschien ten koste van je pensioenvoorziening of je spaargeld, je kúnt een keer door de bodem gaan. Dat gaat ook mensen in Houten raken. Daar ben ik mij zeker van bewust. En hoewel we er in de basis goed voor staan, dreunt de crisis ook in de financiële positie van de gemeente door.

Toch ben ik in de basis optimistisch. En dat komt omdat ik ook heb gezien dat crisis creatief maakt. Dat lang niet alles in geld is uit te drukken. En dat je ook met weinig geld soms meer kunt dan je denkt. Dat menselijke waardigheid en menselijk geluk veel meer zijn dan economische groeicijfers. Dat werkelijke betrokkenheid en aandacht voor elkaar, van fundamenteel belang zijn voor een bloeiende samenleving.

Dat zie ik bijvoorbeeld in het succes van De KrachtFabriek en het repaircafé. Dat zie ik in de start van het Wereldhuis en in de grote hoeveelheid mensen die zich inzet voor de Voedselbank. Dat zie ik in het fantastische buurtinitiatief De Wakkere Akker.

...

Dames en heren,

Vorig jaar waren er verkiezingen. We hebben inmiddels een nieuwe raad en een nieuw college. Nou ja, nieuw: een nieuwe wethouder.

Een college dat uitvoering geeft aan grote en ingrijpende veranderingen op de onderwerpen jeugdzorg, langdurige zorg en werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Deze veranderingen zorgen voor de nodige maatschappelijke onrust. Dat is begrijpelijk, want er is nog veel onzeker en het grijpt diep in in de levens van mensen. We hebben erg ons best gedaan om veel en goed te communiceren, waren ook op 2 januari open met ons sociaal loket, maar het blijft spannend hoe alles uitpakt.

De gemeente komt in een nieuwe rol. In veel opzichten komen we dichterbij inwoners te staan. Onze keuzes gaan nog directer invloed uitoefenen op levens van mensen. En dat leidt tot lastige dilemma's.

Want hoe gaan we om met privacy nu wij, of zorguitvoerders námens ons, veel meer achter de voordeur komen. Hoeveel informatie over iemand heb je nodig om een integrale aanpak te kunnen waarmaken? Hoe voorkom je dat maatwerk het meten met twee maten wordt? Jeugd, zorg, werk. Het gaat om kwetsbare zaken en personen. Dat laadt een grote verantwoordelijkheid op ons. Hoe bouwen we ook vertrouwen op bij de inwoners die van ons afhankelijk zijn?

Ik zou daarbij aandacht willen vragen voor twee thema's. Allereerst de noodzaak van een persoonlijke overheid.

Voor de kerst heb ik bij de ambtelijke organisatie het belang daarvan benadrukt en ik wil niet nalaten dat nu weer te benoemen.

Een persoonlijke overheid kent vier principes:

- Ga uit van de bedoeling van wet- en regelgeving, staar je niet blind op de letter
- Wees niet te snel bang voor precedentwerking, dat is een toverwoord wat je belemmert om maatwerk te leveren
- Benader de burger niet als klant, maar als persoon. Wat betekent jouw beslissing voor het leven van die persoon?

- Maak het vinden van een oplossing iets van jezelf, schuif zaken niet zonder meer door naar de volgende schakel of partij, maar blijf betrokken tot er een werkende aanpak is

En als tweede thema wil ik pleiten voor het invoeren van een sterke lokale ombudsfunctie. Juist nu de nieuwe taken rond zorg, jeugd en werk zo sterk uitgaan van maatwerk, is er altijd een zeker risico van willekeur. Een overheid die zo sterk in de levens van individuele personen kan ingrijpen heeft tegenmacht nodig. Daar hebben we natuurlijk de gemeenteraad voor, maar die kan niet of nauwelijks op individuele situaties ingaan. Een krachtige ombudsman of –vrouw waar de burger eenvoudig bij terecht kan en die bindende adviezen kan geven voorkomt ook dat er onnodig wordt gejuridificeerd. Daarmee is iedereen gebaat: inwoner en overheid.

Dames en heren,

Op 29 november vorig jaar hebben we de eerste Houtense inwoners-top gehouden. Dat was een democratisch experiment. Geïnspireerd door de Belgische schrijver David Van Reybrouck zijn we in Houten op zoek naar wegen om de betrokkenheid tussen inwoners en overheid te versterken. Van Reybrouck is daarbij nogal radicaal: hij predikt het einde van de representatieve democratie – geen gekozen raad meer. Dat wil hij vervangen door een systeem van democratie door loting, waarbij gelote inwoners wordt gevraagd direct te beslissen.

Zelf denk ik dat we al een heel eind zijn als we vormen van parallelle democratie weten te ontwikkelen. Een beetje vergelijkbaar met de Zwitserse referendumdemocratie. Dat we met een zekere regelmaat, op belangrijke onderwerpen of thema's, groepen Houtenaren door loting aanwijzen om mee te beslissen of bindende adviezen te geven aan college of raad. Ik vind het een goed idee de formule van de inwoners-top met loting en stemmen in al dan niet aangepaste vorm wat vaker te gebruiken. Het kan behulpzaam zijn bij het versterken van democratische betrokkenheid en van de kwaliteit en het draagvlak van besluiten.

De Dag van de Toekomst op 29 november was wat mij betreft een succes. Zowel door de vorm waarin mensen meedachten en -beslisten over de toekomstvisie, áls door de inhoud van hun ideeën.

's Ochtends werd duidelijk dat een ruime meerderheid van de inwoners van Houten gaat voor een toekomst waarin veel aandacht is voor duurzaamheid, vernieuwing en maatschappelijke betrokkenheid: Houten Proeftuin.

's Middags lanceerden bezoekers hun ideeën en initiatieven voor Houten en probeerden hier steun voor te vinden. Het is nadrukkelijk de bedoeling dat zij de initiatieven zelf of samen met anderen oppakken en uitvoeren; het is geen verlanglijstje dat ze bij de gemeente indienen. In 2015 gaan we dit proces ondersteunen met een initiatievenmakelaar die personen, groepen en organisaties met plannen bij elkaar brengt. Het aardige is natuurlijk dat doordat de uitwerking van die ideeën al in 2015 begint, we al werken aan de realisatie van de toekomstvisie nog vóóordat die officieel is vastgesteld. Zo gaat de werkelijkheid voor het beleid uit.

De ingediende ideeën zitten vol met duurzaamheid, innovatie en het organiseren van onderlinge betrokkenheid. Bijvoorbeeld om in Houten de jaarlijkse nationale appeldag te organiseren, met allerlei activiteiten rondom groei, bloei, oogst en producten met appel. Of de suggestie om een begin te maken met openbaar vervoer binnen de Rondweg over de fietsroutes met elektrakarren. Of het initiatief om elke twee weken een alleenstaand persoon uit je eigen buurt uit te nodigen voor de maaltijd. Ik zie ze graag gerealiseerd!

Dames en heren,

Ik rond af.....

2015 ligt voor ons. Een spannend jaar. Er zijn alweer verkiezingen in het verschiet. Voor het waterschap, voor de provincie en, in het verlengde daarvan, voor de Eerste Kamer. Behoudt het kabinet politiek draagvlak?

Het wordt een jaar waarin veiligheid en vluchtelingenstromen volop het nieuws zullen bepalen. Een jaar waarin de economie opnieuw getest zal worden en velen dat zullen merken. Een turbulent jaar. Maar ook een jaar waarin u ervoor kunt kiezen extra aandacht te besteden aan de mensen in uw omgeving. Waarin u kunt genieten van sport, muziek en cultuur. Hier in de gemeente Houten of elders. Waarin u, misschien voor het eerst, een wandeling kunt maken in Bos Nieuw Wulven, de Steenwaard of langs het klompenpad in Schalkwijk. Een jaar waarin de samenleving in Houten bloeit!

Mede namens mijn echtgenote Diederike, de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders wil ik u allen, en allen die u lief en dierbaar zijn, een heel gelukkig, gezond en gezegend 2015 toewensen.

Gelukkig Nieuwjaar!!